

มาพัฒนานก แบบวิทยาศาสตร์การกีฬา กันเถอะ

ทำความรู้จักกับสายพันธุ์นกแข่ง
เรียนรู้วิถีดูแลและแยกลักษณะนก
เคล็ดลับการคัดเลือกสายพันธุ์ การสืบประวัติผู้เลี้ยง
การดูแลนกตั้งแต่เป็นไข่จนโตเต็มวัย
การดูแลด้านโภชนาการ การให้อาหาร
การรักษาสุขอนามัย การจัดเตรียมสถานที่
ที่เหมาะสม การเพาะพันธุ์
เพื่อเตรียมนกให้ "สมบูรณ์พร้อม"
ทั้งร่างกายและจิตใจ...ก่อนชิงชัยในการแข่ง

เลี้ยงนกอย่างผู้ชนะ
โดย ดร.ธีระชน มโนมัยพิบูลย์

ตอนที่ 1

มาพัฒนาแบบ

แบบวิทยาศาสตร์การกีฬาที่บ้านเรา

Introduction

ผมใช้ชื่อบทความนี้ค่อนข้างยาวเนื่องจากเห็นว่าน่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาวงการกีฬานักพิราบแข่งในบ้านเรา

หลังจากได้อ่านตำรับตำราเกี่ยวกับนักพิราบแข่งของต่างประเทศเป็นจำนวนมากพบว่าโดยส่วนใหญ่มีทิศทางและวิธีคิดไม่ต่างกัน บางส่วนอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน บางส่วนนำมาทดลองปฏิบัติหรือใช้ประโยชน์ได้จริง จึงเห็นว่าหากนักแข่งนักพิราบบ้านเรานำความรู้เหล่านี้มาพัฒนาต่อยอด ก็จะช่วยส่งเสริมให้กีฬานักพิราบแข่งยิ่งตื่นตื่นสนุกสนานมากขึ้นเรื่อยๆ การแพ้-ชนะ ก็จะช่วยเพิ่มความท้าทาย เพราะนักเลี้ยงแต่ละท่านต่างมีข้อมูลที่จะนำมาประยุกต์ใช้และพัฒนาตนเองได้ใกล้เคียงกัน

บทความชุดนี้ ส่วนใหญ่นำเสนอเนื้อหาหลักมาจากหนังสือ **“BORN TO WIN”** หรือ **“เกิดมาเพื่อชัยชนะ”** ของ **ดร.วิม ปีเตอร์ (Dr.Wim Peters)** แชมป์จากแอฟริกาได้รวมถึงเอกสารและบทความต่างๆ จากครอบครัวกิสล์เบรคท์ แชมป์บาร์เซโลน่าชาวเบลเยียม ซึ่งนอกจากเรื่องนี้ไม่เพียงสร้างชื่อเสียงให้กับฟอเช่ (Fauche) ได้เป็นแชมป์บาร์เซโลน่าเท่านั้น นายสัตวแพทย์คาร์โล กิสล์เบรคท์ (Dr.Carlo Gyselbrecht) ทายาทรุ่นที่ 2 ยังได้รวบรวมข้อมูลความรู้ทางการแพทย์มาประยุกต์ใช้กับนักพิราบแข่งจนมีชื่อเสียงขจรขจายไปทั่วเบลเยียมเช่นกัน

ส่วนผู้ที่ชื่นชอบนกอฮอลแลนด์ก็จะมีข้อมูลจากกรังโองเจอร์แคมป์ ครอบครัวที่ชื่นชอบนักพิราบแข่งเป็นชีวิตจิตใจ (Hans Eijerkamp and Sons) ด้วย นกกรังนี้มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันดีในบ้านเราไม่ว่าจะเป็น แจนเซนสาย 05 เดสเมท แมททิสสาย 888 นกทางไกลอย่าง เจน มาร์เท่น แวน วัลลอย, เวน เดอ เวเจน โดยเฉพาะ

นกสาย แจน อาร์เดน จาก วิม มุลเลอร์ ซึ่งมี ดร.เจ ดับเบิลยู อี (พิม) สแตม (Dr. J.W.E. (Pim) Stam) นายสัตวแพทย์ระดับประเทศที่ได้รับเหรียญเชิดชูเกียรติ ในการพัฒนานกพิราบแข่งจากราชวงศ์ฮอลแลนด์เป็นผู้ควบคุมดูแลสุขภาพนก กระจกนี้ด้วย

นอกจากนี้ ยังได้รวบรวมงานวิจัยของนักแข่งนกชื่อดังอย่าง สตีเวน แวน บรีเมน (Steven van Breemen) และศาสตราจารย์ อัลฟอนส์ แองเคอร์ (Prof. Alfons Anker) มาประกอบบทความด้วย

บทความชุดนี้ เป็นบทความที่ลงอย่างต่อเนื่องในคอลัมน์ “รู้ไว้ใช้ว่า” ของ **สมาคมพัฒนานกพิราบสื่อสารไทย** โดย**บทความชุดแรก** เป็นเรื่องเกี่ยวกับ ตำนานนกพิราบแข่งของไทยและต่างประเทศในอดีต **บทความชุดที่ 2** เป็นเรื่อง ประวัติกรรมแชมป์ปัจจุบันในต่างประเทศ เพื่อให้เหล่านักเลี้ยงที่สนใจทราบแหล่งที่มา ของนกพันธุ์ดี และสามารถหาซื้อเข้ามาเสริมและพัฒนาสายพันธุ์ของตนให้เก่ง ยิ่งๆ ขึ้นไป **บทความชุดที่ 3** เป็นการแปลหนังสือของ โอลด์แฮนด์ (Old Hand) จากหนังสือชุดการสร้างสายพันธุ์ (The Strian Makers) ตามด้วย**บทความชุดที่ 4** ชุดแชมป์ทางไกลของบ้านเรา ซึ่งนำมาลงก่อนบทความชุดที่ 3 ในการแข่งสายเหนือ ตามคำเรียกร้องของสมาชิก เมื่อจบเรื่องดังกล่าว จึงถือโอกาสนี้นำเสนอบทความ ชุดใหม่สำหรับผู้สนใจได้มีโอกาสติดตามข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับการพัฒนา นกของท่านต่อไป

เลี้ยงนกอย่างผู้ชนะ
โดย ดร.ธีระชน มโนมัยพิบูลย์

ตอนที่ 2 การจัดการนกพิราบแข่ง Management

ในมุมมองของ ดร.วิม ปีเตอร์ เห็นว่า กีฬานกพิราบแข่งน่าจะเป็นกีฬาที่ไม่ยากเกินไป ถ้าผู้เลี้ยงพยายามนำหลักเหตุและผลมาใช้ประกอบการจัดการในด้านต่างๆ โดยเริ่มจากการตั้งคำถามว่า “ทำไม”

เช่น **ทำไมปีนี้นกของเราประสบความสำเร็จมาก หรือ ทำไมปีนี้นกของเราไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร** คำถามเหล่านี้จะนำมาซึ่งคำตอบที่กลายเป็นเหตุผลในการจัดการและพัฒนาการแข่งให้ประสบความสำเร็จในครั้งต่อไป โดยเฉพาะนักเลี้ยงที่มีประสบการณ์สูงจะทราบกันดีว่า วิธีการเลี้ยงแบบใดเหมาะสมกับตนเองและนกมากที่สุด ซึ่ง ดร.วิม ปีเตอร์ ได้สรุป**กุญแจสู่ความสำเร็จ**ในกีฬานกพิราบแข่งไว้ว่าควรมีองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญที่สุด 5 ประการ ดังนี้

ข้อ 1 สายพันธุ์ดี มีชัยไปกว่าครึ่ง ในการแข่งขันเพื่อชิงชิงชัยชนะ ผู้เลี้ยงต้องมีนกพิราบสายพันธุ์ดี มีศักยภาพและความสามารถเหมาะสมกับการแข่งขันประเภทนั้นๆ ก่อนเป็นอันดับแรก เพราะการแข่งขันในแต่ละสายจะต้องเผชิญกับสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศที่แตกต่างกันไป นกที่ประสบความสำเร็จในสายหนึ่ง อาจไม่ประสบความสำเร็จในสายอื่นๆ ก็เป็นไปได้ เนื่องจากสภาพแวดล้อมต่างกัน ตัวอย่างเช่น การแข่งขันใน**สายอีสาน** นกต้องบินทนลมในช่วงฤดูร้อนที่อบอ้าว และต้องเผชิญกับลมว่าว (ลมใต้) ที่มีความเร็วลมสูงในช่วงบ่ายถึงเย็นตลอดเดือนมีนาคมถึงพฤษภาคม รวมทั้งยังมีโอกาสเจอพายุฝนฤดูร้อนอีกด้วย ขณะที่การแข่งขันใน**สายใต้** นกจะบินตามลมลัดเลาะชายฝั่งทะเล ซึ่งต้องใช้ความเร็วในการบินสูงมาก ปีกต้องทนทานต่อทั้งไอเค็มจากทะเลและฝนที่ตกเกือบตลอดสายในช่วงเช้าฤดูฝน ยิ่งไปกว่านั้นยังเสี่ยงต่อการถูกดักจับจากผู้ไม่หวังดีทำให้ต้องสูญเสียนกพิราบแข่งไปจำนวนมาก ส่วน**สายเหนือ** นกจะบินค่อนข้างสบายกว่า เพราะอากาศเย็นสบาย การสูญเสียพลังงานในระยะใกล้มีน้อย แต่ด้วยภูมิประเทศที่เต็มไปด้วยภูเขาทอดตัวยาวสลับซับซ้อน รวมทั้งระยะเวลา

การแข่งขันที่ยาวนานกว่า 4 เดือน ทำให้สามารถแยกนกระยะไกลออกจากนกระยะไกลได้อย่างอัตโนมัติ นอกจากนี้ ด้วยระยะทางบินที่ไกลกว่า 700 กิโลเมตร ทำให้นกต้องบินค้างคืนอีกด้วย

ข้อที่ 2 กรงที่เหมาะสม ช่วยส่งเสริม ดร.วิม ปีเตอร์ ได้ขยายความเรื่องกรงไว้ว่า กรงที่เหมาะสมไม่จำเป็นต้องหรูหราราคาแพง แต่ต้องเป็นกรงที่มีการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือต้องเป็นกรงที่**แห้ง ไม่อับชื้น** กรงที่ถูกละเลยและพื้นเปียกชื้นอยู่ตลอดเวลาจะทำให้นกป่วยและเป็นสาเหตุของโรคต่างๆ **กรงที่ดีต้องมีแดดส่องถึงแต่ไม่ร้อนอบอ้าวจนเกินไป มีการระบายอากาศที่ดี** ซึ่งจะช่วยให้ได้รับออกซิเจนมากขึ้น เนื่องจากอุจจาระนกมีก๊าซแอมโมเนียซึ่งไม่ดีต่อสุขภาพ **ไม่แออัด** ไม่ควรเลี้ยงนกมากกว่า 2 ตัวต่อลูกบาศก์เมตร กล่าวคือถ้ากรงมีขนาดกว้าง 2 เมตร สูง 2 เมตร ยาว 4 เมตร รวม 16 ลูกบาศก์เมตร ควรจุนกแค่ 32 ตัวเท่านั้น หากมากกว่านี้ควรติดตั้งลมระบายอากาศ นอกจากนี้ กรงที่ดีต้องทำให้นกพิราบรู้สึก**ปลอดภัย**จากสัตว์ที่คอยคุกคาม เช่น หนู แมว หมา เหี้ยยว ซึ่งล้วนแต่เป็นนักล่าในสายตานกพิราบ

ดังนั้นหากมีสัตว์เหล่านี้อยู่ใกล้กรงหรือเข้ากรงได้ นั่นหมายความว่าอันตรายกำลังมาเยือน ลำดับสุดท้ายควร**มีช่องประจำที่เปิด-ปิดได้** ซึ่งจะช่วยให้นกที่มีช่องอยู่ประจำรักกรงและช่องของตัวเองมากขึ้น เมื่อนกกลับเข้ากรงก็จะรีบเข้าช่องของตนและสามารถพักผ่อนได้อย่างเต็มที่โดยปราศจากการรบกวน

ข้อ 3 อาหารคุณค่าสูงและสมดุล กระตุ้นพัฒนาการ ดร.วิม ปีเตอร์ เน้นย้ำว่าความแห้งและความสะอาดของอาหารนก คือ สิ่งที่ต้องเอาใจใส่มากเป็นพิเศษ เพราะอาหารที่สกปรกอาจปนเปื้อนสารอันตรายและเชื้อโรคต่างๆ ได้ นอกจากนี้ ความชื้นยังเป็นสาเหตุสำคัญของการเกิดสาร**อะฟลาทอกซิน¹ (Aflatoxin)** ซึ่งเป็นสารพิษ ดังนั้น เมื่อนกกินอาหารอิมแล้วควรเก็บอาหารทันที ไม่ควรตั้งกระปุกหรือถาดอาหารทิ้งไว้

¹ **อะฟลาทอกซิน (Aflatoxin)** เป็นสารพิษซึ่งเกิดจากเชื้อราในกลุ่ม *Aspergillus flavus*, *A. parasiticus* และ *A. nomius* มักเจริญเติบโตบนเมล็ดถั่วลิสง ข้าวโพด ข้าวโอ๊ต ข้าวสาลี หอมกระเทียม พริกแห้ง ฯลฯ สารพิษชนิดนี้จะทำอันตรายต่อเซลล์ตับ หากสะสมในปริมาณมากอาจทำให้เกิดโรคมะเร็งในตับและตายได้ในที่สุด

สิ่งที่ควรคำนึงถึงอีกประการ คือ การให้อาหารนกในแต่ละช่วงเวลาซึ่งมีความเหมาะสมแตกต่างกัน เช่น ช่วงผสมพันธุ์และให้อาหารลูก นกจะต้องการโปรตีนมากเป็นพิเศษ จึงจำเป็นต้องเพิ่มอาหารประเภทถั่ว ในขณะที่นกแข่งซึ่งต้องการพลังงานในการบินมาก จึงควรเพิ่มคาร์โบไฮเดรตจากเมล็ดข้าวโพดซึ่งจะช่วยเสริมสารอาหารที่นกต้องการได้ดี สำหรับนกทางไกลที่ต้องบินต่อเนื่องกันนานกว่า 6 ชั่วโมง ควรเพิ่มถั่วลิสง ซึ่งมีน้ำมันและสารอาหารมาก แต่ต้องระวังไม่ให้นกเคี้ยวจนไม่ยอมกินอาหารชนิดอื่น วิธีแก้ คือ ต้องให้ถั่วเป็นเมนูสุดท้าย ส่วนนกพันธุ์ที่แยกเพศไว้ควรให้อาหารที่มีกากมากๆ อย่างเช่นข้าวเปลือกเพื่อป้องกันไม่ให้นกอ้วนจนเกินไปจนไม่วางไข่หรือไม่ผลิตเชื้อ

ข้อที่ 4 การจัดการที่มีประสิทธิภาพ กุญแจสู่ความสำเร็จสูงสุด ไม่ว่าจะมียุทธศาสตร์เพียงใด มีการเลี้ยงที่ดีมากแค่ไหน แต่กุญแจสำคัญที่สุดที่จะช่วยให้คว้าชัยชนะมาครอบครองได้ คือ **ระบบการจัดการที่ดี** ประกอบด้วย

การให้อาหาร นกพิราบมีสัญชาตญาณในตัวเองที่หยั่งรู้ได้ว่าขณะนี้ร่างกายต้องการสารอาหารชนิดใด การผสมอาหารหลากหลายแล้วโปรยให้นกเลือกกินเอง จึงเป็นวิธีที่ดีวิธีหนึ่งที่จะทำให้เรามีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง แต่ต้องเก็บอาหารทันทีที่นกหันไปกินน้ำ ยกเว้นช่วงควบคุมอาหาร ควรแยกโปรยทีละอย่าง เริ่มจากอาหารที่นกไม่ค่อยชอบก่อนแล้วเก็บอาหารโปรดไว้เป็นเมนูสุดท้าย

การออกกำลังกาย เป็นสิ่งที่มองข้ามไม่ได้ นกควรได้บินออกกำลังกายทั้งเช้าและเย็น โดยปรับให้เหมาะกับการแข่งขันแต่ละประเภท ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมประจำสายพันธุ์ ความสมบูรณ์แข็งแรงของนก ระยะทางบิน และระยะเวลาการแข่งขัน โดยนกทางไกลที่บินด้วยความเร็วต่ำต้องซ้อมมากเป็นพิเศษทั้งการบินกลางวัน หรือหากระยะทางไกลมาก อาจฝึกให้บินกลางคืนด้วย ส่วนนกประเภทความเร็วสูงอาจบินซ้อมเพียงแค่สัปดาห์ละ 2 วัน ก่อนการแข่งขัน นอกเหนือจากนั้นให้ซ้อมบินบริเวณบ้านก็น่าจะเพียงพอ

การดูแลสุขภาพ ถือเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญสู่ชัยชนะ เพราะนกที่ป่วยหรือบาดเจ็บย่อมมีโอกาสชนะรางวัลสำคัญได้ยาก การเฝ้าสังเกตอาการและดูแลรักษาอย่างใกล้ชิด ตลอดจนการป้องกันโรคต่างๆ จึงเป็นกลไกที่ทุกกรมควรยึดถือปฏิบัติ

อย่างเคร่งครัด นอกจากวัคซีนและยารักษาแล้ว ยาบำรุงและอาหารประเภทวิตามิน อี เล็ก โทโรไลต์ อาหารเสริม อีซูท์ก ผงเกลือแร่ เปลือกหอย ล้วนเป็นสิ่งที่ไม่ควรขาด และไม่ควรมองข้าม

ฟอร์มนก นกที่ได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างดีย่อมมีโอกาสได้รับชัยชนะ ในการแข่งขันสูงกว่านกที่เลี้ยงแบบธรรมดา ยิ่งวางจังหวะดี โอกาสชนะก็ยิ่งสูง ตามไปด้วย การให้นกกินไข่ ป้อนลูก หรือล่อคู่ ถือเป็นเทคนิคเฉพาะของแต่ละคน ซึ่งช่วยเรียก Top form ของนกได้เช่นกัน

ข้อ 5 ระบบที่ง่ายต่อการจัดการ แต่ละกรงย่อมมีวิธีการเลี้ยงและการจัดการ ที่เหมาะสมกับความถนัดของผู้เลี้ยงแตกต่างกัน ซึ่ง ดร.วิม ปีเตอร์ ได้แนะนำ หลักการเบื้องต้นไว้ว่า

1. ควรพยายามปรับปรุงกระบวนการจัดการให้ง่ายและสะดวกต่อการดูแล ที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้
2. หมั่นสังเกตและจดบันทึกผลการแข่งขันอย่างละเอียดทุกครั้ง ซึ่งจะช่วยให้ รู้จักพฤติกรรมของนกแต่ละสายพันธุ์ได้ดียิ่งขึ้น
3. เลือกใช้วิธีการที่เรียบง่ายไม่ซับซ้อนเพื่อลดความผิดพลาดทั้งก่อน และหลังการแข่งขัน ซึ่งล้วนแต่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการและโอกาส ในการคว้าชัยชนะทั้งสิ้น

เลี้ยงนก อย่างผู้ชนะ
โดย ดร.ธีระชน มโนมัยพิบูลย์

